

G. Zdravotnictví a digitální technologie

Elektronizace zdravotní péče je logickým důsledkem pronikání informačních technologií do většiny oborů lidské činnosti. Medicínská informatika jde tomuto nezvratnému trendu vstříc a všechny typy lékařských ordinací zaznamenávají pozvolný nárůst využívání IT vybavení ve své praxi. Stejně tak lékaři stále více rozšiřují svoji nabídku online služeb pro pacienty.

- **Počítač a internet dnes patří ke standardnímu vybavení většiny zdravotnických zařízení.** Roste také podíl ordinací provozujících vlastní webové stránky. V roce 2022 měla vlastní web více než polovina (51 %) ordinací, v roce 2018 to bylo 40 %. Webové stránky mají nejčastěji pediatři (72 %) a gynekologové (66 %), nejméně zubní lékaři (36 %).
- **Se zvyšujícím se počtem lékařských ordinací s webovými stránkami roste také nabídka online služeb pro pacienty.** V roce 2022 umožňovala téměř čtvrtina (23 %) ordinací objednání na vyšetření pomocí on-line formuláře nebo aplikace. Nejčastěji tuto službu pacientům nabízeli gynekologové (34 %), nejméně často zubaři (9 %). Za posledních pět let se nabídka online objednání nejvíce rozšířila mezi praktickými lékaři pro dospělé, a to z 19 % v roce 2017 na 34 % v roce 2022.
- **V roce 2023 se online cestou objednalo k lékaři 20 % Čechů starších 16 let.** Představovalo to meziroční nárůst o 5 procentních bodů. Z žen ve věku 25 až 54 let tuto možnost využila třetina, z vysokoškolsky vzdělaných osob 35 %.
- **Výrazněji vzrostl podíl ordinací lékařů, které umožňují pacientům zažádat o recept přes webové stránky.** Nejčastěji tuto službu v roce 2022 nabízely ordinace gynekologů (56 %) a praktičtí lékaři pro dospělé a praktičtí lékaři pro děti a dorost (shodně 53 % ordinací). Vzhledem k tomu, že zubní lékaři zpravidla příliš receptů nevypisují, tak i tuto službu nabízejí pouze ve 12 % ordinací.
- **Konzultace online byly nejvíce nabízeny ze strany praktických lékařů pro děti a dorost.** V tomto typu ordinace nabízelo prokonzultování zdravotních problémů online 36 % lékařů. Vyšší podíl lékařů nabízejících tuto službu byl zaznamenán také u gynekologů (33 %), nejmenší byl naopak mezi zubaři (5 % ordinací).
- **Od roku 2018 všem lékařům, kteří předepisují léky, vznikla povinnost předepisovat recepty také v elektronické podobě, tzv. eRecepty.** Dokud bylo vydávání receptů v elektronické formě pouze dobrovolné, využívala této možnosti méně než polovina všech lékařů, v roce 2022 však počet ordinací používajících elektronické recepty dosáhl již 76 %. Nejčastěji se jednalo o praktické lékaře pro dospělé (87 %), naopak nejméně často je vystavovali lékaři specialisté a zubaři (shodně 70 %).
- **Zdravotní pojišťovny nabízejí svým klientům možnost nahlížet do webového účtu, kde si mohou například zkontrolovat, kdy naposledy navštívili lékaře nebo mohou zažádat o příspěvek na zdravotní pomůcky a aktivity.** Do tohoto účtu se v roce 2022 přihlásilo 12 % osob starších 16 let. Za poslední dva roky došlo k výraznému nárůstu počtu lidí, kteří se do svého webového účtu hlásí. V roce 2020 webový účet použilo 5 % osob.
- **Narůstá počet lidí, kteří na internetu hledají informace týkající se zdraví.** V roce 2023 si informace o zdraví vyhledávalo online 60 % Čechů starších 16 let. U tohoto ukazatele je patrný **velký rozdíl mezi muži a ženami**, kdy ženy se vyhledávání informací o zdraví věnují výrazně častěji než muži. Mezi ženami bylo takových v posledním sledovaném roce 70 %, mezi muži hledala informace o zdraví polovina.
- **I v ostatních zemích EU vyhledávají informace o zdraví častěji ženy než muži.** V unijním srovnání skončily české ženy na sedmém místě a muži na čtrnáctém, v obou případech šlo o hodnoty nad průměrem EU. Nejčastěji informace o zdraví vyhledávali muži i ženy ve Finsku (77 % a 88 %) a v Nizozemsku (71 % a 86 %). Jedinou zemí EU, kde informace o zdraví na internetu hledali častěji muži než ženy, bylo Chorvatsko (56 % mužů a 54 % žen).

- **Nejvíce Čechů a Češek vyhledávajících informace o zdraví bylo mezi osobami ve věku 35–44 let (73 %).** Zcela nejvyšší podíl pak vykazovaly ženy na mateřské či rodičovské dovolené. Informace o zdraví vyhledávalo na internetu v posledním sledovaném roce 91 % z nich. Naopak méně si vyhledávali informace o zdraví studenti (53 %). Zcela nejméně osob, které si vyhledávají informace o zdraví online, bylo mezi nejstaršími lidmi. Pokud bychom se ale zaměřili pouze na populaci uživatelů internetu v tomto věku, zjistili bychom, že podíly osob vyhledávajících informace o zdraví jsou poměrně vysoké. Mezi seniory, kteří používají internet, se našlo 72 % takových, kteří si tyto informace vyhledávali online. Ještě o něco málo vyšší byl podíl mezi uživateli internetu z řad invalidních důchodců, a to 74 %.
- **Prostřednictvím e-shopů lze dnes koupit např. také volně prodejné léky a doplňky stravy.** V roce 2023 léky či doplňky stravy na internetu nakoupilo 17 % Čechů, ženy dvakrát častěji než muži (23 % žen a 10 % mužů). Výrazně častěji než ve zbytku Evropské unie léky přes internet kupovali v roce 2023 Švédí (39 %), jako druzí Dánové (26 %). Češi ve stejné věkové kategorii 16 až 74 let byli s 18 % na pátém místě. Nejméně častý byl nákup léků v Bulharsku a Rumunsku (shodně 5 %).
- **I do oblasti zdraví vstoupil fenomén nazvaný Internet věcí.** Jedná se o produkty připojené k internetu, díky čemuž lze využívat nové funkce takového zboží. Jedná se například o zubní kartáčky, které vysílají data o tom, jak dlouho a jak správně si člověk čistí zuby. Tyto informace si může uživatel najít uložené v aplikaci v mobilním telefonu a zpětně je vyhodnocovat. Podobným způsobem fungují i osobní váhy na měření tělesné hmotnosti nebo chytré tlakoměry. V roce 2022 použilo alespoň jeden z produktů zařazených do Internetu věcí souvisejícího se zdravím 6 % osob starších 16 let. Z osob různého věku využívaly tyto produkty nejvíce osoby ve věku 25 až 34 let, a to 10 % z nich. Z osob s různým vzděláním je využívaly nejčastěji osoby s vysokoškolským vzděláním, a to 13 % z nich.

Údaje uvedené v této kapitole o vybavenosti zdravotnických zařízení v ČR vybranými informačními technologiemi, údaje o vybraných službách nabízených prostřednictvím webových stránek těchto zařízení a vedení zdravotnické dokumentace v elektronické podobě byly získány z vyčerpávajícího ročního šetření o informativních údajích o poskytovatelích zdravotních služeb E (MZ) 1-01, které provádí Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (ÚZIS).

Údaje o osobách, které na internetu vyhledávají informace o zdraví, objednávají se online k lékaři, nakupují léky a vitamíny v internetových lékárnách nebo používají produkty Internetu věcí související se zdravím, pocházejí z ročního šetření v domácnostech o využívání informačních a komunikačních technologií. Český statistický úřad provádí toto zjišťování od roku 2003 každoročně ve 2. čtvrtletí. Více informací o tomto šetření naleznete na tomto odkazu: [ICT v domácnostech a uživatelé ICT | Statistika \(gov.cz\)](#).

Podrobná data o využívání ICT ve zdravotnictví lze najít na webu ČSÚ zde: [ICT ve zdravotnictví | Statistika \(gov.cz\)](#).